

VAIDEOTSUS

avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/14/1937

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni juhtivinspektor Merit Valgjärv
Otsuse tegemise aeg ja koht	07.01.2015, Tallinn
Vaide esitamise aeg	27.11.2014
Teabevaldaja	MTÜ Eesti Hobusekasvatajate Selts Pärnu mnt.13 Tori 86801 e-post: ehs@ehs.ee
Vaide esitaja	Sanna Turu juhatuse liige MTÜ Eesti Raskeveohobuse Selts e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lõigete 1 ja 2 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 1 ja 2 alusel

otsustan:

- 1) rahuldada vaie;
- 2) teha MTÜ-le Eesti Hobusekasvatajate Selts ettekirjutus vastata Sanna Turu teabenõudele avaliku teabe seaduses sätestatud korras teabe või teabe juurdepääsupiiranguta osa väljastamisega (AvTS § 17 ja/või AvTS § 38 lg 2), avalikustatud teabe juurde juhatamisega (AvTS § 22) või teabenõudest keeldumisega avaliku teabe seaduse § 23 lg 1 p 2 ja § 23 lg 3 sätestatud korras.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

AVALDAMINE:

AvTS § 50 lõike 2 kohaselt tehakse vaideotsus teatavaks vaide esitajale, teabevaldajale ning avaldatakse Andmekaitse Inspeksiooni võrgulehel www.aki.ee.

FAKTILISED ASJAOLUD:

15.11.2014 esitas Sanna Turu MTÜ-le Eesti Hobusekasvatajate Selts korduva teabenõude, milles soovis saada meili teel nimekirja eesti raskeveohobustest, kellel on 2013-2014 teostatud geneetiliste ekspertiiside alusel avastatud valed põlvnemisandmed tõuraamatus. Vaide esitamise ajaks ei ole MTÜ Eesti Hobusekasvatajate Selts teabenõudele vastanud. 27.11.2014 esitas Sanna Turu vaide Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDE ESITAJA PÕHJENDUSED:

Esitame kaebuse tõuraamatupidajana avaliku teenust pakkuva MTÜ Eesti Hobusekasvatajate Seltsi (EHS, Pärnu mnt. 13, 86801 Tori, Pärnumaa, www.ehs.ee, reg.nr. 80083431) tegevusetuse üle:

EHS keeldub vastamast Eesti Raskeveohobuse Seltsi (ERS) teabenõudele.

Hobusekasvatajateni jõudsid talvel 2013-14 kuulujutud, et mitme eesti raskeveohobuse ja eesti hobuse puhul on avastatud Tartu Maaülikooli geneetika laboris tehtud geneetiliste ekspertiiside alusel, et hobuste põlvnemisandmed avalikus elektroonilises andmebaasis (Jõudluskontrolli Keskus, www.jkkeskus.ee/PublicHorse/ehs/) ja hobuste passides on valed. Markantsem näide oli juhtum, kus tunnustatud sugutäku omanik oli korrektselt saatnud täku karvaproovi laborisse ja kui sealt mingit teavet ei laekunud, arvas ta kõik korras olevat. Tegelikuses oli labor avastanud valed põlvnemisandmed, aga teavitas sellest ainult EHSi. EHS ei edastanud infot täkuomanikule, kes kasutas tätku paaritusteks. Antud puhul täku tegelikus põlvnemises oli poeg paaritanud oma ema, mis viib täku inbriidinguastme lubamatult kõrgeks. Eesti raskeveohobuse tõu populatsioon on ainult u. 350 looma ja suguluspaarituse (inbriidingu) ohu vältimine on väga oluline tõu säilitamise mõistes.

Jõudluskontrolli Keskuse avalik andmebaas võimaldab teostada otsinguid ainult üksiku hobuse nime sisestamisega otsingusse ja selle tõttu pole sealtkaudu võimalik saada tervikliku pilti, kui paljudel ja millistel hobustel valesid põlvnemisi on avastatud. Väidetavalt neid on kümneid nii eesti raskeveo kui ka eesti hobuse tõus. EHS ei ole siiani avalikustanud asja kohta mingit infot ja sellepärast esitasime meili teel järgneva teabenõude 19.06.2014:

19.06.2014 13:07, Sanna Turu kirjutas:

Teabenõue 19.06.2014

Eesti Raskeveohobuse Selts palub saada meili teel nimekirja eesti raskeveohobustest, kellel on 2013-2014 teostatud geneetiliste ekspertiiside alusel avastatud valed põlvnemisandmed tõuraamatus.

Lugupidamisega

Sanna Turu

MTÜ Eesti Raskeveohobuse Selts, juhatuse esinaine

sanna.turu@gmail.com

Teabenõudele vastamine ei nõuaks isegi erilise nimekirja koostmist EHS-i poolt, oleks täiesti piisanud, kui saata meili teel koopiad laborist laekunud ekspertiisiankeetidest.

EHS reageeris teabenõudele nädal aega hiljem järgmiselt:

----- Edastatud kiri -----

Saatja: Ehs <ehs@ehs.ee>
Kuupäev: 26. juuni 2014 17:23
Teema: Re: Teabenõue 19.06.2014
Saaja: Sanna Turu <sanna.turu@gmail.com>

Tere.
Saime teie kirja kätte. Vastame esimesel võimalusel.

Lugupidamisega
Ange Etti
EHS tõuraamatupidaja

Jäime ootama teabenõude täitmist - seda tulutult.

Veterinaar- ja Toiduamet (VTA) kutsus 05.11.2014 koosolekule ERS-i, EHS-i, VTA (Reili, Uuskam, Help, Härmsen) ja Põllumajandusministeeriumi (Tammemägi) esindajad arutamaks eesti raskeveohobuse tõuraamatupidamises ja tõuraamatukannetes esinenud probleeme. Tõime koosolekul probleemide hulgas esile ka vastamata teabenõude, millele EHS-i tegevdirektori kt. Andres Kallaste vastas, et sellist infot ei ole lubatud avalikustada lähtudes delikaatsete isikuandmete kaitsest. Vaidlesime vastu, et hobuste põlvnemisandmed ei ole delikaatsed isikuandmed ja tagantjärgi tehtud muudatused hobuste põlvnemisandmetes on kasvatajatele ja hobusteomanikele väga oluline teave, mis tegelikult tuleks operatiivselt avalikustada EHS-i koduleheküljel. Lisaks mainisime, et kõik kohalviibijad on kindlasti teadlikud, et AKI on nt. oma vaideotsuses 01.04.2011 (Angela ja Igor Griffeli vaide) toonud esile järgmist:

“... Tõuraamatu pidamine on aretusühingule põllumajandusloomade aretuse seadusega (edaspidi PõLAS) pandud ülesanne, seega võib tõuraamatu pidamist pidada avaliku teenuse pakkumiseks ning aretusühingul on kohustus täita avaliku teabe seadust tõuraamatu pidamise ulatuses. Põllumajandusloomade aretuse seaduse kohaselt avalikustab aretusühing, kes peab tõuraamatut, tõuraamatusse kantud andmed. Vaide esitaja on taotlenud teavet aretusloomade kohta, mis kantakse tõuraamatusse aretuslooma andmete registreerimisel tõuraamatus selleks asutatud mittetulundusühingu või tulundusühistu poolt (PõLAS § 6 lg 3). Sama seaduse § 6 lõike 1 kohaselt sisaldab tõuraamat asjaomase tõu aretusprogrammis ettenähtud aretuslooma põlvnemise andmeid...”

EHS-i aretusprogrammide kohaselt nt. täku omanikul on vastutus sellest, et ta teavitab märaomanikele kõigist paaritusväärtust mõjutavatest asjaoludest, aga kuidas täkuomanik saab seda teha, kui EHS temale seda informatsiooni edasta? Samamoodi (sugu)hobuste müügi puhul vastutab põlvnemisandmete õigsuse eest müüja, aga kui info valedest põlvnemisandmetest EHS-ist temani ei jõua? Ostja vastutusel on loomulikult hoolega tutvuda müügis oleva hobuse passiga ja tema tõuraamatuandmetega, aga kui need ei vastagi tegelikusele ja EHS sellist infot kusagil ei avalikusta? Teoreetiliselt laborist tuleks saata info ekspertiisi tulemusest otse omanikule, aga nüüd ongi tagantjärgi selgunud, et nii ei olegi talitatud ja avalikus pole ka teada, mitut hobust selline info kinnihoidmine puudutab. Kordame veel, et meie arvates selline info tuleks viivitamatult avalikustada EHS-i koduleheküljel ja mitte jätta vastutust “detektiivitöös” hobuseomanike kanda. Olukord mõjub väga kahjustavalt väikese tõu kasvatajate ja müüjate usaldusväärsusele ja sedakaudu ohustab tõu säilimist.

14.11.2014 palus EHS eesti raskeveohobuse haruseltsi juhataja Enn Rand, kes ka 05.11.2014 koosolekul osales, oma meelis, et ... Soovime, et saadaksite selle teabenõude uuesti. Mul ei ole seda teabenõuet. Saaksime seda probleemi arutada haruseltsi ümrlauas...“ Saatsime temale samal päeval teabenõude uuesti, aga mingit tagasisidet ei ole EHS-ist siiani tulnud.

19.11.2014 kohtusime VTA-ss peaspetsialist Anneli Hämsoniga, kellele jälle kurtsime, et teabenõudele ei vastata ja EHS ei avalikusta kusagil informatsiooni hobustest, kelle põlvnemisandmed on osutunud ebaõigeks. Tema kommentaar oli, et „aga teabenõudele tuleb ju vastata 5 tööpäeva sees“.

VAIDE ESITAJA NÕUE

Taotleme sooritamata toimingu sooritamist ehk, et AKI aidaks saada vastuse meie teabenõudele ja võimalusel teeks ka EHS-ile selgeks, et tõuraamatupidajana tuleks informeerida avalikust nt. kodulehekülje kaudu viivitamatult, kui mõne hobuse avalikud põlvnemisandmed osutuvad valedeks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Teatate, et Andmekaitse Inspeksioonis on 26.11.2014 registreeritud MTÜ Eesti Raskeveohobuse Selts juhatuse liikme Sanna Turu vaie, mille kohaselt on vaide esitaja esitanud MTÜ-le Eesti Hobusekasvatajate Selts (edaspidi EHS) 14.11.2014 teabenõude, millele ei ole vaide esitamise ajaks vastatud.

Peame vajalikuks täpsustada, et MTÜ Eesti Raskeveohobuse Selts juhatuse liige Sanna Turu ei ole esitanud EHS-ile 14.11.2014 teabenõuet. 15.11.2014 on saabunud EHS-i e-kiri (lisa Fwd).

Selgituseks Teie kirjas olevatele küsimustele:

1. Miks ei vastanud MTÜ Eesti Hobusekasvatajate Selts MTÜ Eesti Raskeveohobuse Selts, juhatuse liikme Sanna Turu teabenõudele AvTS sätestatud tähtajal?

Sanna Turu kiri (lisa Fwd) ei ole käsitletav teabenõudena AvTS § 3 lg 1 alusel, sest pöördu-mises ei küsita andmeid, mille kogumine või saamine oleks seadusega pandud avaliku üles-ande täitmine tõuraamatupidajale ehk EHS-le. Seega ei käsitletud pöördumist teabenõudena AvTS mõistes, vaid selgitustaotlusena lähtuvalt selgitustaotlusele ja märgukirjale vastamise seaduse §-st 2 lg 2 p1, sest Põllumajandusloomade aretuse seaduse kohaselt peab avalikustama aretusühing, kes peab tõuraamatut, tõuraamatusse kantud andmed. Tõuraamatusse kantakse hobuse geneetilise ekspertiisi number ja ekspertiisi kuupäev. Sanna Turu pöördu-mises oli soovitud aga nimekirja eesti raskeveohobustest, kellel on 2013-2014 teostatud geneetiliste ekspertiiside alusel avastatud valed põlvnemisandmed tõuraamatus.

2. Kui teabele on kehtestatud juurdepääsupiirangud, siis palume vastuses järelepärimisele märkida, millised need on ja millise seaduse alusel on need kehtestatud.

Kõik EHSi poolt avalikke ülesandeid täites saadud andmed on kättesaadavad avalikust elektroonilisest tõuraamatute andmebaasist aadressil: <http://ariel.pria.ee/hobu/>. Eesti raske-veohobuste andmebaasi leiate kasutades lehel linki Täpsem otsing. Hobuse põhiinfos on ära toodud geneetiline ekspertiis, hobuse põlvnemise andmed on kättesaadavad alajaotuses Põlv-nemine.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avaliku teabe seadus (AvTS) § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Antud juhul on teabevaldaja väitnud, et teabenõudja pöördu-mises ei küsita andmeid, mille kogumine või saamine oleks seadusega pandud avaliku ülesande täitmine tõuraamatupidajale. Põllumajandusloomade aretuse seaduse kohaselt peab avalikustama aretusühing, kes peab tõuraamatut, tõuraamatusse kantud andmed. ... Kõik EHSi poolt avalikke ülesandeid täites saadud andmed on kättesaadavad avalikust elektroonilisest tõuraamatute andmebaasist aadressil: <http://ariel.pria.ee/hobu/>.

Andmekaitse Inspeksioon on endiselt seisukohal, et aretusühingud on tõuraamatu pidamise osas avaliku teabe seaduse mõistes teabevaldajad. Tõuraamatu pidamine on aretusühingule põllumajandusloomade aretuse seadusega pandud ülesanne ning seda finantseeritakse riigieelarvest, seega on tõuraamatu pidamine avaliku teenuse pakkumine ning aretusühingul on kohutus täita avaliku teabe seadust tõuraamatu pidamise ulatuses. Seega on muuhulgas teabevaldajal kohustus võimalda teabenõudjale juurdepääsu tema valduses olevale teabele

juhul, kui selleks on teabenõudjal juurdepääsuõigus. Tõuraamatu pidamine ei ole mitte ainult seaduses ettenähtud teabe avalikustamine. Kannete aluseks olevad dokumendid on samuti osa teabest, mida töödeldakse tõuraamatu pidamise eesmärgil ja millele on võimalik ligipääs saada teabenõude korras. Sellist arusaama toetab ka teabevaldaja kodulehel <http://www.ehs.ee/traamatud-mainmenu-43.html> avalikustatu: Tõuraamatuid täidetakse ja algdokumente säilitatakse Eesti Hobusekasvatajate Seltsi büroos.

Seega tuleb asuda seisukohale, et Sanna Turu pöördumine puudutab avaliku ülesande täitmist, sest 2013-2014 teostatud geneetilised ekspertiisid, milles väidetavalt avastati raskeveohobuste valed põlvnemisandmed, on vaieldamatult tõuraamatu pidamise alusdokumendid, mis on teabevaldaja valduses. Samuti on vastavate dokumentide olemasolul võimalik väljastada neist osa, mis puudutab hobuste andmeid, keda vastav ekspertiis puudutab.

Juhul, kui teabenõudes soovitud teavet ei ole st vastavad ekspertiisitulemused puuduvad ja kandeid ei ole parandatud, peab sellest teabenõudjat teavitama ja keelduma teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 1 p 2 alusel. Sel juhul tekib küsimus, et juhul, kui teabenõudja väited vastavad tõele, siis miks ei ole tagatud tõuraamatu andmete kvaliteet st nõue, et andmed oleks õiged ja viimases seisus.

AvTS § 15 kohaselt on teabevaldajal kohustus abistada teabenõudjat, selgitada talle teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise. Kui teave on juba avalikustatud, siis tuleb teabenõudjale selgitada võimalusi avalikustatud teabele juurdepääsu viiside ja koha kohta st edastada tuleb sel juhul nimekiri eesti raskeveohobustest, kellel on 2013-2014 teostatud geneetiliste ekspertiiside alusel avastatud valed põlvnemisandmed tõuraamatus koos lingiga, mille abil teabenõudja saab konkreetse teda huvitava teabe. Üldine link tõuraamatule, kus on seaduse kohaselt avalikustatud teave ei ole ilmselgelt piisav selleks, et leida teabenõudes soovitud teave.

Vastavalt AvTS § 3 lg 2 võib avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on sätestatud AvTS § 35 ja eriseadustes. Siinjuures tuleb jälgida seda, et juurdepääsupiirangu alus vastaks teabe sisule. Teabevaldaja on teabenõudja väitel selgitanud, et hobuste geneetilised ekspertiisid sisaldavad AvTS § 35 lg 1 p 11 alusel delikaatseid isikuandmeid. Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul on see väide kaheldav, sest delikaatsete isikuandmete loetelu on sätestatud isikuandmete kaitse seaduse § 4 lõikes 2. Nimetatud lõikes on küll punkt, milles mainitakse põlvnemise andmeid, kuid kuna isikuandmete kaitse seadus laieneb füüsilistele isikutele, siis ei saa seda kasutada hobuste põlvnemisandmete puhul. Samas võivad ekspertiisi tulemused sisaldada isikuandmeid (nt hobuste omanike andmed), millele võib juurdepääsu piirata AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel. Hoolimata eeltoodust, peab teabevaldaja teavet hindama ning võimalusel väljastama dokumentidest juurdepääsupiiranguta osad (AvTS-i § 38 lg 2), sest teabenõude täitmisest ei saa keelduda ainuüksi põhjusel, et küsitud dokument/teave sisaldab muu hulgas piiranguga teavet (vt ka Riigikohtu 23.10.2003. a otsust nr 3-3-1-57-03, RT III 2003).

Juhime teabevaldaja tähelepanu ka sellele, et isegi juhul, kui teabevaldaja leiab, et teabenõudena pealkirjastatud pöördumine on sisult selgitustaotlus, keeldutakse teabenõude täitmisest vastavalt AvTS § 23 lg 2 p 5 ja § 23 lg 3 5 tööpäeva jooksul, mitte ei ignoreerita pöördumist jättes sellele üldse vastamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Merit Valgjärv